№ 149. Sestdeen, 31. dezembrî. 1911.

Makfâ,
Jelgawâ sanemot:
par gadu . . . 2 rub. 20 kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 20 „
par 1/4 gadu . — „ 60 „

Par adreses pahrmainu
jamaksâ 10 kap.

Telefons № 644.

Latweeschu Awises.

Makfâ,
par pastu pesûtot:
par gadu . . . 3 rub. — kap.
par 1/2 gadu . 1 „ 60 „
par 1/4 gadu . — „ 90 „
par 1 mehn. — „ 50 „

Ar ahrsemem:
par gadu . . . 5 rub. — kap.
par 1/2 gadu . 2 „ 80 „
par 1/4 gadu . 1 „ 50 „
par 1 mehn. . — „ 60 „

Numurs maksâ 3 kap.

Pasta kasse № 17.

Isnahk 3 reises nedelâ: otrdeenâ, zeturtdeenâ un sestdeenâ,
isnemot swêtku deenas.

Redakzija un ekspedizija:
Jelgawâ, Strihweru eelâ № 35.

90. gada-gahjums.

Sludinajumi makfâ:
par sihku rakstu rindiņu 8 kap., preekschpuse 20 kap.

„Latweeschu Awises"

ar **1912.** gadu, kâ sawâ **91.** gada gahjumâ, isnahks

3 reis nedelâ.

Strahdadamas ari jo projam **kristigâ** un **tautiskâ garâ**, **„Latw. Awises"** zentisees weizinat muhsu dsimtenê un latweeschu tautâ **tizibu, tikumibu** un **weseligu tautisku apsinu.** — **„Latweeschu Awises"** pasneegs katrâ nedelâ **kodoligus rakstus** un **droschas sinas.** Kaut gan Jelgawâ isnahkdamas, **„Latweeschu Awises"** peegreesis peederigu wehribu **Widsemes** un **zitu apwidu** latweeschu dsihwei, kâ it sewischki ari **Rigai,** kâ latweeschu dsihwes zentram. — Isnahkdamas **trihs reises** nedelâ — **otrdeenâs, zeturtdeenâs** un **sestdeenâs** — **„Latweeschu Awises"** zeen. lasitaji dabus **ahtras** un **jaunas,** kâ ari jo **plaschas sinas.** Awises maksa **paleek lihdschinejâ.**

Jelgawâ sanemot:	Ar peesuhtischanu:	Uz ahrsemem:
Par 1 gadu 2 r. 20 k.	Par 1 gadu 3 r. — k.	Par 1 gadu 5 r. — k.
„ 1/2 „ 1 „ 20 „	„ 1/2 „ 1 „ 60 „	„ 1/2 „ 2 „ 30 „
„ 1/4 „ — „ 60 „	„ 1/4 „ — „ 90 „	„ 1/4 „ 1 „ 50 „
„ 1 mehn. — „ 40 „	„ 1 mehn. — „ 50 „	„ 1 mehn. — „ 60 „

1912. gadam beidsotees, zeen. abonenti dabon kâ **besmaksas peeliku**m **„Jelgawas Kalendaru 1913. gadam"** lihdsi, ar daiklite**raturas** un siniski pamahzoschu rakstu nodalam, kâ ari daschâm bildem.

Lai peesuhtischanâ nezeltos nekahda nokaweschanâs waj trauzejumi, tad zeen. lasitaji teek laipni luhgti, isdarit pastellejumus pehz eespehjas drihsi un jau laikâ.

Atbildigais redaktors
N. Purinsch (Purinu Kläwš).

Gadam beidsotees.

Kad nostaigajam kahdu sinamu zeka gabalu, tad mums it newikus eepatihkas itin kâ atgreest azis atpakal, lai apzeretum, ko wisu tur redsejuschi un dsirdejuschi. — Gluschi tapat tas ari ir, kad esam dsihwê aiswadijuschi kahdu sinamu laika metu, peemehram tahdu, ko sauzam par gadu. Tahds eewehrojams brihdis mums patlaban atkal peenahzis: wezais gads beidsas un jaunais sahkas. — Zik wezais gads kuram katram no mums atnesis preeku, zik behdu, to paschi waram issinat, atskatotees klusâ brihdî uz to atpakal, un no tam mehs waram daschu ko noderigu un pamahzoschu mahzitees preeksch nahkotnes. — Waretu buht, ka daschas behdas, raises un neweiksmes esam paschi zaur sawu wainu sew sagahdajuschi? No tàm tapehz nahkotnê jaiswairas. Daschi preeki mums rasi nahkuschi nepelniti; zentisimees, lai tos turpmak nopelnitu, lai buhtum winu zeenigi. Un ari gana strahdats un sehts weenotal tizis; zeribas daschadas lolotas. Bet ne wisas tàs peepildijuschàs un ari daudsi darbi naw padewuschees tà, kâ tam ihstenibâ wajadsetu buht; nedz ari augki wahkti tik kupli un krahschni, kahdus tos gaidijàm. Tomehr Deews mums bijis wiseem schehligs un Sawâ warenâ mihlestibâ swehtijis daschu no muhsu labi domateem darbeem; Wina patwehrumâ guhts un wahkts dasches teizams, eepreezinoschs panahkums, tiklab atteezibâ uz katru atsewischku zilweku, kâ ari uz leelaku zilweku sabeedribu, uz tautu un walsti. Tapehz lai Deewam ir pateiziba un gods par to!

Schkirotees wezajâ gadâ no saweem zeen. lasitajeem un lasitajàm, issakam wiseem sirsnigu pateizibu par mums apleezinato ustizibu, buhdami mums zaunu gadu labi un kreetni zeka beedri, zenschotees pehz kopigi spraustâ mehrka, kuru mums rahda tiziba, tikumiba un pateesa tautas mihlestiba. — Joprojam issakam sirsnigu pateizibu wiseem muhsu zeen. lihdsstrahdneekeem, kuri ar saweem raksteem, apzerejumeem un sinojumeem laipni pabalstijuschi un weizinajuschi muhsu gruhto darbu. — Ne wiseem buhsim isdarijuschi pa prahtam, kaut ari allasch labako gribejàm. Bet kâ jau wiss zilweka darbs ir nepilnigs, tà ari muhsejs bijis. Lai tas uz preekschdeenàm taptu jo pilnigaks neween muhsu zeen. lasitaju paschu, bet ari wisas muhsu mihlotàs tautas labâ, tad puhlesimees no sawas puses ari jo projam peelikt klaht wisu sawu labako gribu un Deewa lemto spehju pee muhsu kopigâ, nopeetnâ darba, zeredami, ka ari muhsu zeenitee lasitaji un lihdsstrahdneeki sawukahrt daris to paschu. Lasitajeem, lihdsstrahdneekeem un teescheem awises waditajeem allasch jaeet pee kopigâ darba roku rokâs, tad tas jo deenas weiksees labaki un taps jo pilnigaks. Ar tautu preeksch tautas!

Uz to mehs wiseem Jums ussauzam:

Uz preezigu redsescha nos jaunâ gadâ!

No ahrsemem.

Kreewu saudejumi Tabrisâ.

Atbildedama uz apwainojumeem par kreewu nezilwezibam pret perseescheem, „Rossija", kâ Pet. tel. agentura sino, peeweed kreewu saudejumus pa Tabrisas sadursmju laiku. Kreewu kara spehka nodaka saudejusi krituschus 1 ofizeeri un 39 saldatus, eewainotus 5 ofizeerus un 45 saldatus. Eewainojumi nodariti gandrihs bez isnehmuma ar lodem, kuras mehrki trahpot eksplodê. Naw wehl atrasti 23 nogalinatu saldatu lihki. Nezilwezibas, kahdas pehz azuleezineeku nostahsteem pastrahdajuschi perseeschi pee krituscheem saldateem, naw nemaz aprakstamas. Wainigos sodidama, kreewu lauka kara teesa noteesajusi uz nahwi 15 zilwekus, bet 26 atswabinajusi un apschehlojusi.

„Rossija" aisrahda, ka zitas Eiropas walstis, kâ no wehstures sinams, daudz bahrgaki sodijuschas tamlihdsigus negaiditus usbrukumus no paslehptuwes.

Kara sinas.

„Stefani" agentura sino, ka 5. janwarî 1912. g. (23. dezembrî) turku un arabu pulki ap pusdeenas laiku dewuschees pret Ainfaru, bet ar artilerijas uguni tikuschi atsisti.

Italeeschi atsauz kahdas Wines awises sinu par kauju pee Dernas 1. janwarî 1912. g. (19. dezembrî). Pehz 27. (14.) dezembra pee Dernas nekahdas kaujas naw notikuschas.

Turku waldiba islaidusi oficiozu pasinojumu, ka wisas baumas par sagaidamàm meera sarunam ir nedibinotas. Pee tagadejeem apstahkleem meera slehgschana neesot eespehjama. Par meeru waretu buht runa tikai tad, ja Italija sawâs prasibâs peekahpjas.

Austro-Ungarija. Ehrentala uswara. Pehdejâ laikâ gahja baumas par ahrleetu ministra Ehrentala atkahpschanos it kâ aiz ta eemesla, ka wahzu keisars neesot ar wina ahrleetu politiku meerâ. Ari Austrijâ un Ungarijâ pret Ehrentalu pazehlàs balsis. Bet Ehrentala nupat notikusê usstahschanâs austreeschu un ungaru parlamentu delegazijâs leezina, ka wina stahwoklis nebuht naw eeskatams par satrizinatu. Sewischki bij sagaidams, ka ungaru delegazijâ ahrleetu politika tiks asi kritiseta, bet isnahza gluschi otradi. Ehrentals eeguwa tur nezereti leelu peekrischanu. Gala isnahkums ir tas, ka pehz usstahschanâs delegazijâs Ehrentalu slawê neween Austrijâ un Ungarijâ, bet ari Wahzijâ un Italijâ. Ehrentals isklihdinaja baschas par nesaskanam, kahdas wina politika it kâ radot trejsabeedribas walstu starpâ. Tatschu ne wisus sawus pretineekus Ehrentalam isdewees dabut uz sawu pusi. Winam isteikti pahrmetumi sewischki no klerikalâ puses austreeschu delegazijâ. Kristigo sozialistu wadonis Fuchs aisrahdija, ka pehdejâ laikâ starp Wahziju un Austro-Ungariju un starp Austro-Ungariju un Italiju ir eeweesuschas nesaskanas, par kuràm ministrs naw dewis nekahdu isskaidrojumu. Sewischki sparigi pret Ehrentalu runaja garidsneeks Koroscheks, kursch atrada, ka ministrs sawâ politikâ ir pahrak lehns, bezdarbigs. Ungaru delegazijâ pret Ehrentalu isteikusês Justa partijas grupa. Ar usstahschanos delegazijâ Ehrentals ir sawu stahwokli stiprinajis, bet waj uz ilgu laiku, tas ir jautajums. Austrijâ ir stipra kara politikas peekriteju grupa, kurai patiktu „darbigaks" ahrleetu ministrs, bet Austro-Ungarijas stahwoklis trejsabeedribâ prasa meera politiku Balkanos un meera politiku atteezotees uz Italiju. Ehrentalam nu jaluhko istapt diwàm strahwam, kas, protams, naw weegli isdarams.

Passpahrne.

Sem sneega.

Jaungada sklizite no Aug. Salnena.

Sen winas bij jau apsniguschas, — wisas winas — neaismirstules, wijolites, purwa silee seedi, mescha baltàs pukes ... Schalza seemels pàr winàm, un spraiksckeja sals, tikai dsiki saknitê wehl slehpàs dsihwibas dihglis, kâ sposcha, neisdsehschama uguntina rudens melnâ tumsâ. Nebijàs krehslas schi uguntina, nebijàs drausmigàs seemeka wehsmas, kas trakoja tur ahrâ, bet leegi klahwàs pee mihkstàs sneega segas, kas apnehma to, kâ weegla wilnainite, un nè saldeja, nè beedeja, bet leegi skahwa maso dwehseliti un preezinaja ar jaunàm seedona zeribàm. Un daudz bij winu, scho sahrto uguntinu, scho spirgto dsihwibas dihgłu, jo sneegs atkauseja sawu ledus sirdi, un sals tika rahmaks un pazeetigaks, tà ka jaungada naktî wijolites, neaismirstules un sila pukes juta breestam jaunus spehkus un pluhda no tàm dseesma, klusa atmoschanàs dseesma, kas peepildija telpu un nesàs uz augschu lihdz mirdsoschajàm debesim:

Slawa Tew, Tu Wisaugstakais,
Tew, kas baltâ saules templî mihti!
Slawa Tew, Nepahrwahramais,
Kas Tu neaismirsti sihko wijoliti!

Slawa Tew, kas semei seedonbalwas nesi
Un to krahschnàs rotàs tehrpi,
Kas tai sahrtos saules starus wehrpi,
Slawa Tew, kas pats tu leelais Seedons esi!

Slawa Tew! Ko dsiki sirdis juhtam
Un ko seme mums un debess pausch
Schinî stundâ to mehs Tewim suhtam,
Sirdis kad mums jaunus spehkus jausch.

Sinam mehs: wirs semes wairs neweena
Leelaka un spehzigaka nawa,
Tadehk uhkstoschreiz lai tewim slawa.
Tew, kam peeder mirklis un ikkatra deena!

— — — — — — — — — — — —

Tà wijolites dseedaja sawu atmoschanàs dseesmu, un swanu skanàs jaunsgads nahza.

Sihkumu plaukts.

Kur atrodas Salamana deewnama mantas.

Awises jau nesen atpakal rakstija par to trazi, kas notika Jerusalemê, kur daschi angli bij nehmuschees isdarit slepenus rakschanas darbus ar noluhku atrast kehnina Salamana mantas krohjumu. Ko wini atraduschi un waj maz ko atraduschi — naw sinams; bet Omara moschejas scheichi, sem kuras isdarita rakschana, un turku eerehdni, kas to bij peelaiduschi, tika nodoti teesai. Sakarâ ar scho notikumu amerikanu profesors Gotheils schurnalâ „Outlook" apskata jautajumu, kur palikuschi Jerusalemes deewnama dahrgee trauki. — Ko gan schee mekletaji bij gribejuschi atrast? — winsch jautâ. — Nu tatschu ne deribas schkirstu ar bauschlu galdineem. Kas ar wineem notizis, par to wehsture zeesch klusu. Wina jau wairs nebija tanî deewnamâ, kuru uszehla no Babeles wehrdsibas pahrnahkuschee schihdi; nebija ta ari Erodus usbuhwetajâ deewnamâ. Ka praweetis Jeremija to kopâ ar swehto uguni paslehpis kahdâ alâ, ta ir tikai daudz wehlak radusês legenda. Kas notizis ar pahrejeem deewnama traukeem, kuri bija pagatawoti no selta un dahrgakmeneem un pehz katrreisejas deewnama ispostischanas tika atkal atjaunoti?

Zik sinams, tee leetoti ari Erodus zeltâ deewnamâ. Dala no teem, bet ne wisi, aisweesti uz Romu, kur tad isstahditi triumfa gahjeenos, kurus sarihkoja par godu Wespasianam un Titum 71. gadâ. Wehl tagad redsams scho trauku attehlojums uz triumfa arkas, kura toreiz uszelta par godu Titum. Interesanta scho trauku tahlakâ wehsture, kaut gan winas beigas nosuhd nesinas tumsâ.

Kad 455. gadâ eekaroja Romu, Salamana deewnama traukus aisweda uz Katru. No schejeenes Belisars winus 534. gadâ aisweda uz Konstantinopoli. Bet keisars Justians mahntizigàs bailês, ka trauki, nonemti no sawas pastahwigàs weetas, waretu nest laumu, nosuhtija tos atpakal uz Jerusalemi un lika tos noweetot tureenes kristigo deewnamâ. No ta laika par wineem truhkst kaut jebkahdu sinu. 614. g. Perseeschi Jerusalemi atkal ispostija. Tapehz maz tizams, ka tur buhs palizis aut kas no Salamana deewnama traukeem — tiklab no teem, kurus tur 70. gadâ atstahja Romeeschi, kâ no teem, kuras tur aisweda no Konstantinopoles.

Deenwidu-reetrumu kalns, kurâ angli isdarijuschi rakschanu modina sewischku interesi. Pehz daudzu arkeologu domam tur stahwejusi Kehnina Dawida pils. Waj schis domas spareisas, to waretu peerahdit tikai tahlaki atrakumi un gruweschu notihrischana, kuri gadu simteneem sche krahjuschees. Daschi wahzu un anglu arteologi jau sche isdarijuschi israkumus. Bet tomehr wiss kalns wehl naw siniski ispehtits, jo muhamedani raugas naidigi uz israkumeem moschejas apkaimê. Praweescha Ezekiela laikâ sche israkts un izsirsts zaur klinti tunelis, lai eelaistu uhdeni no kahda kalna strauta Silojas dihkî. Nesasneedsis wehl dihki, tunelis met leelu lihkumu uz austrumeem itkâ apeedams kahdu sinamu weetu. Klermons-Hans nu domâ, ka sche ir ta weeta, kur aprakti schihdu kehnini Dawids, Salamans un wehl daschi winu pehznahzeji. Tà ka no bibeles ir sinams, ka schee kehnini paglabati Dawida pilî, tad winu kapu atraschana skaidri peerahditu kur bijusi Dawida pils.

Pirmo weetu eenem

Libgo, Nowost, Riga.

Pirms Juhs tschaulites

eepehrzeet, **pahrleezinajatees paschi** par muhsu tschaulischu **labumu**, kuras katrâ sinâ

eenem pirmo weetu!

Ed. Jaunsems & Ko., Rigâ.

Noliktawa: Alekfandera eelâ Nr 40. Fabrika: Romanowa eelâ Nr. 28|30.

No eekschsemem.

Rigas Peenfaimneezibas Sabeedriba

farihko 1912. gadâ sekoschus arodneeziskus kursus: I. Semkopibas, lopkopibas un lopahrstneezibas. Laiks — 2 nedelas. Lektori: agr. A. Friedbergs, wet. ahrsts A. Saldaws un instruktors A. Mahlinsch. II. Mahjsaimneezibas un peenfaimneezibas. Laiks — 3 nedelas. Lektori: A. Bernau jkdse, instruktori A. Mahlinsch un L. Stillis. III. Peenfaimneezibas un lopkopibas. Laiks — 3 nedelas. Lektori: agr. A. Friedbergs, instruktori A. Mahlinsch un L. Stillis. IV. Grahmatweschanas un kooperazijas. Laiks — 10 deenas. Lektori: agr. A. Friedbergs, A. Purinsch un P. Dischlers. V. Lopbaribas, salnu augu kultiweschanas un plawkopibas. Laiks — 4 deenas. Lektors: agr. A. Friedbergs.

Rig. Peenf. Sab. Walde.

Schnaudseju sekte.

„Birsch. Wed." sino, ka Saratowas gubernâ polizija nahkusi uf pehdam kahdai slepenai religiskai sabeedribai jeb sektei, kuras balibneeki sauzotees par schnaudsejeem. Leeta ta, ka pehz schis sektes mahzibam neweens nedrihkstot dsihwot ilgak par 60 gadeem; tadehl katrs, kas sasneedsis scho wezumu, schnaudsams nost. Noschnaugschanu isdarot sektantu deewkalposchanas sapulzês wisu balibneeku preekschâ, usmetot atteezigai personai spilwenu uf galwas un tad tik ilgam to sem spilwena speeschot un schnaudsot, lihds tas noslahpst waj zitadi nobeidsas. Pa schahdas schaufmigas zeremonijas laiku klahtesoschee dseedot Dawida dseesmas waj ari skaitot daschadas luhgschanas. Kahdu laiku atpakal tahdâ kahrtâ noschnaugts kahds 60 gadus wezs sirmgalwis, wahrdâ Kabankins. Bet peederigee islaiduschi walodas, ka winsch aisgahjis kautkur uf attahlaku klosteri swehtzelojumâ. Tomehr polizija kautko manijusi un eeradusês wetscha peederigo mahjâs, kur pehz pamatigas ismekleschanas atradusi kahdâ pagultê apslehptu eeeju pagrabâ sem grihdas; tur atradusês slepenas sapulzes un deewkalposchanas, kâ ari, protams, schnaugschanas weeta. Pagraba seenas bijuschas nokahrtas ar swehtbildem. Kad polizija stahjusi wirsû, kur palizis wezais Kabankins, tad behls ar wedeklu beidsot pateikuschi, ka tehws esot eerakts kahdâ pagalma sinhrî pee sirgu kuhts. Tur ari teescham atraduschi mironi un israkuschi, bet tas jau tik tahlu bijis satruhdejis, ka neesot wairs eespehjams noteikt, kahdâ nahwê nelaikis miris. Dehls ar wedeklu uf wiseem jautajumeem wairak neko neatbildot, kâ tikai to, ka tehws nomiris „pehz Deewa prahta". Tagad wini abi apzeetinati. Ari zitus balibneekus meklejot rokâ. Pastahwot domas, ka schi breesmigâ sekte darbojusês jau ap 15 gadu, jo apmehram kopsch tik ilga laika sahkuschi tureenes apgabalâ nosust daschi wezi zikweki.

Kreewu-frantschu literaturas konwenzija.

Kâ „Now. Wr." sino, 17. nowembrî Parisê no Kreewijas wehstneeka Iswolska un no frantschu ahrleetu ministra tizis parakstits lihgums par Kreewijas un Franzijas autoru raschojumu sawstarpeju apsardsibu pret neatlautu pakaldrukaschanu un tulkoschanu. Schahdu lihgumu frantschi jau sen wehlejâs, bet to newareja noslehgt, pirms atteezigee likumi par literarisko ihpaschumu Kreewijâ nebij nokahrtoti. Tas nu notizis zaur 20. martâ 1911. g. isslubinato likumu un pehz tam tad kreewu-frantschu sarunas tuhlit sahkâs.

Jaunnoslehgtai konwenzijai pehz „Now. Wr." referata ir sekoschi noteikumi: Teek apsargats pret neatlautu pakaldrukaschanu literarisku, musikalisku, fotografisku, kinematografisku un mahksias raschojumu ihpaschums. Tulkoschanas teesiba paleek autoram 3 gadus. Originalraschojumu (romanu, noweku) pahrstrahdaschana lugâs (waj otradi) ir aisleegta. Pee zitateem is originalraschojumeem japeesihmê, no kureenes tee nemti. Musikas gabalu usweschana bes komponista atlaujas aisleegta. Glesnu pahrstrahdaschana preeksch kinematografa tapat aisleegta.

No Widsemes tuberkuloses apkaroschanas beedribas.

Puku swehtku organisazijas ispildu komisijas preekschdarbi weizas loti sekmigi. Bes lihdschinejeem komisijas lozekleem no jauna eewehleti wehl sekoschee 4 kungi: adwokats Alekfandris Helats, adwokats J. Jaksons, wirsskolotajs F. J. Maschotas un adwokats K. Wisbors. Komisija tâ tad sastahw no 15 lozekleem un preekschsehdetaju neeeskaitot rekrutejas no Rigas eedsihwotajeem, par 2 no katras tautibas. Uf ispildu komisijas eerosinajumu nodibinajuschâs jau Zehsis un Walkâ weetejas komitejas ar to paschu mehrki un war droschi zeret, ka wisbrihsakâ laikâ sastahdisees wisâs aprinku pilsehtâs tamlihdsigas komitejas. Ar atsinibu jamin tahlak kauschu labklahjibas weizinaschanas beedribas laipnâ lihdsdarbiba, kura parahdijusês popularu preekschlasijumu sarihkoschanâ tâ Rigâ, kâ ari uf laukeem, pee tam ar gaismas bildem paskaidrojot un tahdâ zelâ publiku eepasihstinot ar tuberkulosi un muhsu beedribas mehrkeem. Zik swariga preeksch mums schahda eepasihstinoscha darbiba, redsam no leelâ preekschlasijumu skaita, kuri pehdejos gados tikuschi no Dr. med. Schaberta notureti pilsehtas slimnizâ un no publikas arweenu jo dsihwi tapuschi apmekleti. — Puku swehtkos Rigas pilsehta un apkahrtne tiks eedalitas 14 eezirknos, kuros darbiba norisinasees katrâ eezirknî sem weena ispildu komisijas lozekla wadibas. — Wisi, kas gribetu aktiwi peedalitees muhsu beedribas mehrku sasneegschanai, ne tikai puku swehtkus pabalstot, bet eestahjotees par beedreem, teek wehl reis dariti usmanigi uf to, ka beedribas birojâ (l. Kihteru eelâ Nr. 4) war apgahdatees ar beedru kartim par 3 rbl. uf nahkamo 1912. gadu.

Leischu walodas jautajums Româ.

1906. gadâ leischi bij eesneeguschi leischu un latinu walodâ pawestam memorandumu par poku un leischu walodas atteezibam Leetawas katolu basnizâs. Schis peeminas ratsts bij nodrukats un peesuhtits wiseem kardinaleem, kâ ari leelakâm Wakar-Eiropas awisem. Ar scho nopeetno soli leischu leeta plaschaki ispaudâs ziwilisetu tautu presê. Pahwests Pijs X., islasijis leischu lugumrakstu, isteizees, ka winsch tikai no schi raksta dabujis sinat, ka esot kahda Lituania (Leetawa) un ka poki tik netaisnigi isturotees pret leischeem, apspeesdami winu walodu. Nahkoschâ gadâ kahds no augstakeem garidsneekeem, paters Aurelijs Palmieri, swehtâ tehwa usdewumâ, ismekleja leischu jautajumu uf weetas, bes poku garidsneeku starpneezibas. Wina zelojuma eespaidi un leischu basnizas rewisijas isnahkumi publizeri atsewischkâ rakstâ, latinu walodâ Mohlianismus et panpolonismus". Pirmais leetas wahrds sihmejas uf jesuita A. Mohl'a darbibu poku leetâs. Schis jesuits Mohl'a ir dsimis Latgalê, Wischkos un pasihstams kâ leels pretneeks ne tik ween leischu, bet ari Latgales latweeschu tautiskeem zenteeem. Wisu poku garidsneezibas darbibu Palmieri nosauz par „panpolonismu" (wispolibu), kas ir poku leelakâs, nazional-demokratu, partijas galwenais mehrkis: isplatit un nostiprinat poku idejas masâs, agrak Polijai peederejuschâs prowinzês. Minetâ leischu memoranduma eespaids bija tas, ka leischi eebabuja diwus biskapus leischus, ko poki lihds schim newar aismirst un leischeem peedot.

„Ds. W."

Majorati Polijâ.

No poku dumpja laika Polijâ pastahw daudz majoritatu, kuri no waldibas dahwati daschadeem kreewu generaleem waj ziteem augstakeem amata wihreem par nopelneem. Zaur to gribeja polijâ stiprinat kreewu elementu. Lai schee majoritatu ihpaschneeki tiktu pamudinati, dsihwot schais muischâs un tâ stiprinat sawâ eezirknî kreewu elementu, waldiba aisleedsa isdot minetâs majoritatu muischas uf nomu.

Bet israhdijees, ka schis aisleegums stipri kaitê majoritatu ihpaschneeku eenahkumeem. Tadehl Semkopibas un Semturibas wirswalde tagad eesneegusi walsts domei likumprojektu, kursch atzel mineto aisleegumu, atlauj 12 gadus nomas laiku, ar noteikumu, ka atlauts tik pa weenu gadu eepreeksch sanemt nomu (— tahlakus maksajumus jaunais majoritata manteneeks naw peespeests atsiht), un beidsot nosaka, ka nomneeki nedrihkst buht schihdi.

Mineto majoritatu jautajums jau daschkahrt tizis apspreests augstakâs eestahdês. Bijuschais Baltijas generalgubernators barons Meller-Sakomelskis, kuram ari Polijâ ir majoritata muischas, wehlejâs tâs pahrdot Latweeschu semkopjeem. Bet wina luhgums dehl tahdas pahrdoschanas atlaujas atduhrâs uf pretestibu pee Stolipina, un tadehl newareja tikt isweests.

Jaunu augstskolu dibinaschanas projekts.

Apgaismoschanas ministrija eesneegusi ministru padomei jaunu augstskolu dibinaschanas projektu, kas isstrahdats no atteezigas konferenzes, kura bij eezelta uf Wisaugstaku pawehli. Konferenze leek preekschâ dibinat sekoschas jaunas augstskolas: 1) Laukstaimneezibas institutu Woroneschâ, 2) Kalna institutu Jekaterinburgâ, 3) Medizinisku fakultati Rostowâ pee Donas, 4) Fisiko-Matematisku fakultati Tiflisâ.

Bes tam konferenze leek preekschâ isrihkot atsewischkâm ministrijam wehl eepreeksch pahrbaudit schahdus augstskolu projektus, par kureem konferenze dehl peeteekoschu materialu truhkuma wehl newarejusi taisit gala spreedumu: laukstaimneezibas un weterinaru instituti Reetum-Sibirijâ, laukstaimneezisku politechnika Samaras pilsehtâ, un lauksaimneezibas mescha instituti Permâ un Jekaterinburgâ.

Laukstaimneezibas grahmatweschanas kursi.

Latweeschu Laukstaimneeku Ekonomiskâ Sabeedriba peenehmusi pastahwigu grahmatweschanas instruktoru J. Kleppera kgu, kas beidsis grahmatweschanas kursus Derbatâ un pehz tam wairak gadus praktiski darbojees Widsemê un Kursemê pee muischu grahmatu noslehgschanas un grahmatweschanas eerihkoschanas, kâ ari par pahrwaldneeku leelakâs muischâs.

J. Kleppera kga wadibâ Latw. Laukstaimn. Ekonomiskâ Sabeedriba sarihko 2 nedeku laukstaimneezibas grahmatweschanas kursus. Grahmatweschanu war isnemt ari saihsinatâ weidâ weenâ nedelâ, un uf wehleschanos war peeweenot pilnigâ waj saihsinatâ weidâ ari wispahrigeem laukstaimneezibas kurseem.

J. Kleppera kgs notura ari preekschlasijumus par grahmatweschanu. Beedribas, kas wehletos grahmatweschanas kursus, war peeteiktees pee Latweeschu Laukst. Ekon. Sabeedribas Waldes Rigâ, Leelajâ Kehninu eelâ 29.

Ahrstu truhkums Kreewijâ.

Konferenze, kura ispehtijusi jaunu augstskolu wajadsibu, sawahkusi par ahrstu buhschanu sekoschus statistiskus skaitkus. Isnahkot pa weenam ahrstam: Anglijâ uf 1400 zilwekeem, Schweizê uf 1640, Wahzijâ uf 2000, Franzijâ uf 2150 un Kreewijâ uf 6250. Neskaitot lihds armijas un flotes ahrstus, pawisam Kreewijâ esot 20,466 ahrstu. Ik gadus medizinisko fakultati Kreewijâ beidsot ap 1000 jaunu ahrstu, bet atkal nomirstot ik gadus ap 400 wezu ahrstu, tâ ka ik gadus nahkot klaht ap 600 ahrstu. Bet tâ ka Kreewijas eedsihwotaju skaits ik gadus peeaugot pa 1½ miljona zilweku, tad minetâ ahrstu peeaugschana maz ko pahrgrosot tagadejos nelabwehligos apstahkkus. Tadehl konferenze atsina par wajadsigu, Kreewijâ wehl dibinat kahdas medizinîskas fakultates, lai waretu stipraki pawairot ahrstu skaitu.

Baltijas wahzu skolas. Pirms daschâm deenam gahja pa wiseem weetejeem laikraksteem sina, ka mahzibas ministrijas widus skolu nodalas preekschneeks Reinholds Bertholdi komandets uf Baltiju rewidet Baltijas widus skolas un ari muischneeku wahzu gimnasijas Rewelê, Behrsainê un Jelgawâ. Tagad „Rig. Tgbl." sino no Peterburgas, ka laika truhkuma dehl Bertholdi k. nebijis eespehjams pehdejî mineto skolu rewisiju isdarit (winsch rewidejis tikai Rigas skolas — pilsehtas gimnasiju un realskolu), kadehl scho skolu un ari Rigas wahzu Alberta skolas rewisija atlikta uf wehlaku laiku. Rewisija neesot saprotama tâ, it kâ ta buhtu kahds neustizibas parahdijums wahzu skolam Baltijâ, jo mahzibas ministrija turot winas par labakâm wisâ walstî, tâ mahzibu, tâ lojalitates sinâ un ja tapschot scho skolu statuti rewideti, kas gan tagad wehl neesot sagaidams, tad esot eemesls zeret, ka tâm peeschkirschot wehl daschus labumus un atweeglinajumus.

Partejiba Sinibu Akademijâ? „Nowoje Wremjai" naw patikusi Lomonosowa godinaschana Sinibu Akademijâ, jo wina raksta: „Kad parahdijâs uf estrades Schanawska waj psichoneurologiskâ instituta deputazijas, tad publika tâm traliski applaudeja, bet kad mineja sawu wahrdu nazionalâ saweeniba, tad applausu weetâ atskaneja schnahkschana!

Polizistu isglihtibas zenss. Walsts dome, peenemot likuma projektu par pilsehtas preekschneeka amata dibinaschanu Bakû, bija nolehmusi, ka polizisteem, kas dabû ne masak kâ 1800 r. algas gadâ, jabuht wismaz ar wideju isglihtibu. Walsts domes komisija scho lehmumu strihpojusi, atrodot, ka personas, kas usstrahdajas no semakeem par augstakeem polizijas eerehdneem, ir labaki polizisti, nekâ ar isglihtibas zensu eezeltâs personas.

No Igaunijas. Igaunijas wahzu beedriba islaidusi sawu 1910./11. g. darbibas pahrskatu. No schi pahrskata redsams, kâ to „St. Pet. Ztg." raksta, ka beedribas lozekku skaits un ari naudas seedojumi beedribas mehrkeem gahjuschi masumâ. Pahrskata gadâ beedribai bijuschi 4640 beedri un 24,272 r. eenahkumu, kamehr eepreekschejâ gadâ bijuschi 4872 beedri un 24,885 rbl. seedojumu. Beedribas skolu sekzija pahrsinot, apgahdajot un pabalstot Rewelê 2 elementarskolas ar 306 skolneekeem, 3 widus skolas ar 284 skolneekeem, 4 augstakas skolas ar 756 skoln., Weisensteinâ sehnu un meitenu progimnasija ar 102 skoln., Wesenbergâ un Hapsalâ katrâ sagatawoschanas skolu ar 102 un 33 skoln., Jewê, Ampelê, Lealê un Marijas-Madaleenâ — katrâ pa elementarskolai ar kopâ 106 skolneekeem. — Kâ redsams, skolu sinâ beedriba rihkojas loti rosigi.

Krustapils. Te agrabanka pirktâs Kreezeenas, Ungura, Seika un zitas pusmuischas samehrija 10— 20 desetinu leelos gabalos pahrdoschanai semneekeem. Ja bija tur meschs, to banka pahrdewa nozirschanai. No semes pirkschanas latweeschi galigi atstumti, war pirkt tikai kreewi. Tagad, tur raduschees latweeschu agrak apbuhwetam un eekoptâm weetam pirzeji kreewi, pirmajeem pehz kontrakta seemas laika uf weetas atstahj eedsihwotâs weetas, uo tâ te deen' deenâ pee seemas sala atskan uhtrupneeka ahmurs par dsihwu un nedsihwu inwentaru. Par jauneenahzeju saimneezisKâm spehjam spreest pahragri. Redsês wehlak.

„Ds. W."

No Odesas. Schai sesonâ Latweeschu Sabeedriba sarihko isrihkojumus poku beedribas „Ognisko" sahlê. Telpas plaschas, ehrtas; skatuwe ari pilnigi apmeerinoscha. Isrihkojumus sarihko par mehnesi reis. Pa leelakai daļai apmeklets teek peeteekoschi. Ir bijuschi jau trihs isrihkojumi. Bet lugas gan teek sasteigtas un spehle nenorit teizami. Schogad Sabeedriba isdewa pahrskatu par 1906.—1911. gadu darbibu. Pahrskats isdewees teizams un sneedz pilnigi wisas sinas par pulzina peezgadu darbibu; sneedz ari wairakus usnehmumus, kur latweeschi isbraukuschi salumos un tapat naw peemirsti ari aisgahjeji Sabeedribas beedri un darbineeki, pasneedzot wairaku to gihmetnes.

(J. D. L.)

Widseme.

Riga. Schaufmigs nelaimes gadijums uf dselszeła Mihlgrahwi. Zeturtdeen plkst. 2 deenâ Mihlgrahwi, Daugawas malâ, pret Heflingera fabriku, notika uf dselszeła pee wagonu manewreem schaufmigs nelaimes gadijums. Pa liniju kahdus 6 wagonus gruhda atschgarni lokomotiwe pret stahwoschu zitu wagonu grupu, kurai wini bij japeeahkè. Uf kustoschâs magonu rindas pufereem preekschâ sehdeja wilzeenu sastahditajs Splengers un wagonu saahketâjs Selenjaks, kuri ar swilpem dewa signalu, kad lokomotiwei jaapstahjas. Abi dselszeła deenastneeki laikâ neaptureja lokomotiwi, kura ar wagoneem pahrak stipri usdrahsâs wirsû stahwoscheem wagoneem. No stiprâ treezeena Splengeram norahwa labo roku un eewainoja azi, bet Selenjakam norahwa galwu, tâ ka winsch bij uf weetas beigts. Treezeenu un belseenu dabuja ari kahds strahdneeks, kursch strahdaja stahwoscho wagonu grupâ pee wagonu islahdeschanas, pee kam diwi no scheem wagoneem nogahja no sleedem aissprostodami zeku. Uf notikuma weetu aisfuhtija ar laudim palihga wilzeenu. Laudis uszehla wagonus uf sleedem. Lihkis aiswests uf sekzijas nodalu un leetâ eesahkta ismekleschana. „L."

— Par pedagogisko museju Rigâ „L." sino, ka Rigas mahzibas apgabala kurators israksstijis no ahrsemem par 3000 r. burwju laternas un plates preeksch winâm un ka museja zelojoscho nodalu nodomats atwehrt jau pehz Seemas swehtku brihwdeenam. Rigâ sarihkotâ pedagogiskâ isstahdê bij eerihkota ihpascha frantschu nodała; tâs eksponati nolemti musejam. Wiss, kas sawahkts preeksch pedagogiskâ museja eerihkoschanas, eeweetots Rigas Nikolaja gimnasijâ.

Waj pagasta wezakeem ir teesiba nepaklausibas gadijumos sodit sawa pagasta skolotajus? Gadus 2 atpakal Drustu pag. wezakâ weetas ispildītajs J. Barons uslika weenu beenu ilgu arestu skolotajam Stalascham par to, ka tas, aiseedams no weetas, nenodewa skolas inwentaru. St. suhdsejâs komisaram bet tas peekrita B. rihzibai, un Stalascham, kaut gan tas suhdseja tahlak, nahzâs sodu iszeest Peterburgâ, kur to pehz ilgas dsenaschanas sadabuja rokâ. Tagad nu Widsemes gub. semneeku leetu komisija pasinojusi Stalascham (7. okt. sem Nr. 4467), ka pagastwezakajam naw bijis teesibu, winam uslikt arestu, lai gan St. peeder pee nodokłu maksataju schkiras; par St. nepaklausibu pagastwezakais tikai warejis sinot tautskolu inspektoram. („Ds. W.")

No Sahmu salas. Nezilweziba. Nesen atpakal kahds semneeks noweda sawu eesahrkoto seewu pee Pilas pareistizigo preestera, lai to apbeditu. Bet tâ ka par seewas slimibu nekas nebijis dsirdets, tad mirejas mahte un mahsa usstahjuschâs, lai mahzitajs schkirsta eisdod apbedischanai. Mahzitajs ari schkirstu aisturejis un pasinojis par to peenahzigâ weetâ. Ismeklejot israhdijees, ka seewa bijusi noschnaugta. Wihrs, kursch pa tâm starpam bijis jau paslehpees, tapis atrasts un eesprundets zeetumâ. Jau 7 gadus winsch dsihwojis uf zeetsemes no seewas un behrna schkihrees, un nelizees par teem ne sinot, bet tagad eeradees tikai, lai seewu nomuschitu.

No Ramkas. Ramkas Laukſaimneezibas Beedriba sarihko no 9.—22. janwarim 1912. g. semkopibas kursus R. L. Zentralbeedribas agronomu E. Bauera, J. Blumberga un instr. J. Wihtolina wadibâ. Maksa par peedalischanos wisu laiku: beedreem 3 rbl., nebeedreem 4 rbl. un deenam 40 kap. no personas.

Westeena. Indranu muischu lihdsschinejais ihpaschneeks Minkewitzs pahrdewa wahzeetim Fleischeram par 65 tuhkst. rbl. Minkewitzs nopelnijis uf min. muischu 33 tuhkst. rbl. Jaunais ihpaschneeks F. jau spehji ween leek meschu nozirst un to ar skubu pahrdod. „Ds. W."

No Mahlpils. Slepkawas issinaschana. 17. nowembrî atrada uf mescha zela nogalinatu un aplaupitu apkahrtstaigataju sihktirgotaju Iwaschkinu. Ismekleschanâ peerahdijâs, ka Iwaschkinu nogalinajis un aplaupijis weens no wina beedreem, no kureem weenu — Swetkinu atrada un apzeetinaja. Tas tomehr ar leezeneekeem peerahdija sawu newainibu. Wehlak issinats, ka Iwaschkina slepkawa bijis rehtainu gihmi, kahds Swetkins naw. Tagad par wainigo jau issinats Iwaschkina beedrs H., bet tas naw atrodams un, kâ leekas, ir pawisam aisbehdsis no schejeenes. „L."

No Mores. Nahwigi apdega 13. dezembrî Jaun-Leelkahjas gadus 2 wezâ meitenite Weca Behrsin. Wina bij atstahta weena istabâ un peegahjusi par tuwu kuroschai krahsnij, kur aisdeguschâs drehbes un no tam apdegusi pati tik wahrigi, ka tuhlin nomira.

Walmeera. Seeweeschu mahjturibas kursus sarihko Walmeerâ Baltijas Laukſ. Beedribas namâ no 3.—28. janwari. Programa: 1) Peemsaimneeziba (lektrise B. Ehrglis jkdse); 2) rotbarbi (lektrise M. Schneppes jkdse), 3) peensaimneeziba (instr. W. Snotinsch). Maksa par peedalischanos uf wisu laiku 4 r. Pieteikschanâs pee Baltijas Laukſ. Beedribas.

Terbata. Swehrisks uradniks. 16. augustâ 1910. g. kahdâ krogâ, Pernawas aprinkî, uradniks Jegers sastapa strahdneeku Hansenu un sahka prasit winam pasi. Apmeerinajees ar paskaidrojumu, ka pase atronas pee buhwju usnehmeja muischâ, uradniks sahka dsirdit Hansenu ar begwihnu. Drihs winsch atkal atkahrtoja sawus prasijumus, un schoreis sahka stipri sist Hansenu, beidsot sasehja winam kahjas un rokas un tad nehmâs sawu upuri apstrohdat ar sobenu. Nelaimigo atswabinaja tikai nejauschi krogâ eenahkuschais otrs uradniks. Jegers tomehr negribeja apmeerinatees un eeslehdsa Hansenu stallî, no kura tam lihds otram rihtam palaimejâs isbehgt. Swehrisko uradniku Rigas apgabalteesas delegazija pag. nedeläâ Terbatâ noteesaja uf 1 gadu arestantu rotâs, ar teesibu un preekschrozibu atnemschanu.

Kurseme.

No Kursemes. Muischu torgi. 4. aprilî 1912. g. Jelgawas apgabalteesâ pahrdos wairakfolischanâ Ilukstes aprinkî esoscho, pilsonim Fridricham Sellinam peederigo muischu „Laukmuischa" (Dünafeldhof) 327,42 deset. leelu, wehrt. 47,500 rbl., tam pascham ihpaschneekam peederigâs, Ilukstes aprinkî esoschas „Leel" un „Masbornes" muischas 1463,28 des. leelas, wehrt. 154,000 rbl. un baronam Wilhelmam Engelhardtam peederigo, Ilukstes aprinkî esoscho Schenheidenes muischu, 1017,30 des. leelu, wehrt. 55,000 rbl. „K. G. A."

Leepaja. Prinzipielu jautajumu schais deenâs isschkihris neteeschu nodokłu un krona dsehreenu pahrdoschanas departaments, kuram weetejais tirgotajs M. Serebrjakows bija eesneedsis suhdsibu par to, ka gubernators un akzises nodokłu pahrsinis winam naw atkahwuschi no pilsehtas waldes ihretâ ehkâ pee Petera tirgus tirgotees ar kreewu wihnogu wihneem. Departaments paskaidrojis, ka winsch naw kompetents par scho jautajumu spreest, tadehł ka gubernators un akzises nodokłu pahrsinis lehmumu par atkaujas neisdoschanu taisijuschi weenbalsigi; winu lehmumi teek usskatiti par isschkirosscheem.

— Polizijas maldinaschana. Weetejâs peena eestahdes iswadatajs P. 3. eezirkna polizijai sinoja, ka Preeschu eelâ winam usbrukuschi diwi nepasihstami wihreeschi un nolaupijuschi naudas kuli ar 10 rubleem. Ismeklejot israhdijâs, ka P. naudu kahdâ dsertuwê notehrejis, un tâ ka tam zitas naw bijis ko atdot, tad isdomajis mineto usbrukumu. P. teek saukts pee atbildibas.

— Dselszeła nelaime. Pee Wainodes stazijas saduhrâs diwi Leep.-Romnu dselszeła pretschu wilzeeni, pee kam tika sadragats weens pretschu wahgis.

No Tukuma. Aplaupischanas slepkawiba. Seemas swehtku peektdeenâ Maj-Plahnu pusgraudneeks Anzis Eglitis aiswedis uf Tukumu zuhku un pahrdewis to par 50 rbl. Wakarâ, brauzot uf mahjam, winam usbrukuschi laupitaji, nosituschi winu, atnehmuschi winam naudu, eetinuschi winu asinainajâ zuhkas palagâ, nogreesuschi wina sirgu no Kuldigas uf Degales leelzeła un aisbehguschi. Nelaimigajam sadausita galwa un warot buht, ka slepkawa bijis weens. Ismekleschanu turpina. „L."

No Kuldigas. Kapsehtas swehtuma apgahnischana. Schejeenes tâ sauktajos wezajos kapos jau ilgaku laiku nowehrots, ka no kapeem nosuhd wezaki krusti, teek nolausti un aisnesti. Tad beidsot israhdijees, ka scho nekreetno darbu strahdajot kapu usraugs, kam usdots kapus peeskatit. Nolaustee krusti isleetoti malkâ. Wasaru jau wairak reises tizis nowehrots, ka kapeem nosuhd pukes un teek aplausti ziti stahdijumi. Buhtu wehlams, ka no peenahzigas puses gahdatu par schahdu nebuhschanu nowehrschanu. „R. A."

No Dignajas. Medibu teesibu atnemschana. Ari Dignajas weetneeki schogad, pehz zitu krona pagastu preekschsihmes, isnomaja medibu teesibas. Bet tagad jau sanehmuschi pasinojumu, ka wineem uf tam naw teesibas. Teesibu nomneeki loti saskahbuschi, jo par saweem 3—20 rubleem daschs wehl ne saka naw dabujis. „L. At."

No Osolneekeem (Paulsgnades). Pehdejâ laikâ stipri isplatas galwenam kahrtam behrnu slimibas — masalas un difterits, kuri beemschehl, baudsreis prasa smagus upurus. — Nesen atpakal krita ugunij par laupijumu weetejâ saimneeka Rudsischa dsihwojama ehka, kura atradâs pee keegela zepka. Aiz poku tautibas strahdneeku neusmanibas, kuri strahdaja zepka peebuhwê, nokrita pee greesteem pakahrtâ lampa ehweku skaidâs. Uguns brihs ween isplatijâs pa wisu peebuhwi un beidsot pahrgahja uf blakus atrodoschâs Rudsischa dsihwojamo ehku, kurâ ari atradâs kolonialpretschu bods. Pateizotees apkaimes eedsihwotaju puhlem pee dsehschanas darbeem, uguni isdewâs aprobeschot. Ehka nodega lihds pamatam. Ta bij apdrosschinata par 300 rubleem. Alekſis.

No Jelgawas.

Rigas Latweeschu Beedribas Sinibu Komisija islaidusi usaizinajumu Jaungada wisischu atpirkschanâs leetâ:

„Muhsu tautas jauneeschu zensiba pehz isglihtibas pasihstama un wispahrigi naw zitadi dehwejama, kâ tikai par teizamu, un talab weizinama. Tomehr masturiba ir leelai teesai no wineem par gruhti nowehrschamu schkehrsli un kawekli. Pahrluhkojot eesneegtos luhgumus, israhdas, ka ar Sinibu Komisijas tagadejeem lihdsekleem ween naw eespehjams kaut zik apmeerinat pateesi masturigu un truhzigu studentu wisnepeezeeschamakâs wajadsibas. Tadehł jagreeschas atkal no jauna pee tautas labwehleem un isglihtibas weizinatajeem ar luhgumu, lai ari uf scho Jaungadu ikkatrs pehz eespehjas palihdsetu pawirot schos lihdsekłus. Gan Sinibu Komisijai naw sweschi pahrmetumi, kahdus schur tur ispausch pret muhsu augstskolu jauneescheem. Tomehr lai eedomajamees, ka „wiseem milteem ir klijas," ka naw kweeschu bes pelawam, naw bahrsu bes nesahlem un ka sewischki jaunibai netruhkst kahrdinaschanu. Waj kliju dehł atteikſimees no milteem, waj pelawu dehł wairs nesehsim kweeschus, waj nesahku dehł nekopsim bahrsus? Ir tatschu neapgahschama pateesiba, ka tautas usselschana un labklahjiba sewischki tad tikai war selmetees, ja winai netruhkst mahzitu spehku. Lai atzeramees, zik sekmigi sahk paweiktees wispahrigi laukſaimneezibas pasahkumi muhsu paschu agronomu un zitu isglihtotu arodneeku eerosinajumâ un wadibâ! Tâpat tam janoteek ari zitos arodos. Tadehł jaiskopj ari muhsu rakstneeziba — muhsu garigâs pahrtikas lauks. Taî noluhkâ japabalsta rakstneeki, jasneedz wineem palihdsiba nebaltâs beenâs. Talab wehlams, kaut ari literaturas fonda lihdsekli pawirotos, lai winsch sekmigaki spehtu ispildit sawu usdewumu.

To eewehrojot Sinibu Komisija greeschas ari schogad pee Jums ar sirsnigu luhgumu, atwehrt Sawu dewigu roku schâm tautas wajadsibam un seedot Sawu artawu mineteem mehrkeem, turklaht pamudinot ari Sawus pasihstamus un apkahrtni uf atpirkschanos no Jaungada wisitem studentu stipendijam un literaturas fondam par labu.

Seedotaju wahrdus issinos laikrakstos eespehjami drihs pehz listes atsuhtischanas atpakal.

Listes lihds ar naudu suhtamas uf schahdu adresi: Рига, Рижск. Лат. Общ. Научн. Ком. ул. Паулуччи № 15, ja ween eespehjams „lihds 15. janwaram 1912."

Ari muhsu awises ekspedizijâ islikta tahda, kuru luhdsam zeen. lasitajus laipni isleetot dahwanu eerakstischanai.

Gustaws Adolfs Sadowsky, Engures mahzitajs un bijuschais Irlawas seminara direktors, nomiris 23. dezembrî, sawâ 65 dsihwibas gadâ. Schis wihrs, lai gan wahzeetis pehz tautibas, ir zaur saweem darbeem ispelnijees, ka ari latweeschi to paturetu mihkâ peeminâ. Buhdams no 1882.—1897. g. par seminara direktoru, winsch ir ap 300 skolotajus raidijis strahdat tautas drumâ uf tizibas, tautibas un tehwijas mihlestibas pamateem. Ka 1905./6. gadâ tikai retais no Irlawas seminara audsekneem paklupa, ir nel. Sadowska audsinaschanas spehju gaischs leezeneeks. Zaur sawu taisno besparteijigo dabu tas eemantoja sawu audsekłu zeenibu un zaur sawu ispalihdsigo roku eeguwa winu mihlestibu. Kad eestahjâs pahrkreewoschanas laikmets, tad S. atstahja eemihkoto audsinataja amatu un aisgahja 1897. gadâ uf Engures draudsi par mahzitaju, kur tas atkal strahdaja kâ ihsts un newis kâ berets gans, lihds sawa muhscha wakaram. 29. dezembrî winu iswadija no Jahna basnizas uf pehdejo dusas weetu Jahna kapos. Pee iswadischanas peedalijâs bes tuwineekeem, wisi Jelgawas mahzitaji ar generalsuperintendentu preekschgalâ, kâ ari daschi attahlaki mahzitaji, bes tam daschi wina darba beedri no seminara laikeem un daschi no wina bijuscheem audsekneem, kâ ari delegati no draudses puses. Iswadischanas runu tureja Jahna draudses mahzitajs Wachtsmuts, nembams sawai runai par pamatu Pahwila wahrdus: „Zaur daudz behdâm mums jaeeeet Deewa walstibâ." Pehz tam katrs mahzitajs atwadijâs no sawa amata brahła, teikdams kahdu sihmigu bihbeles pantinu. Kapa eeswehtischanas wahrdus runaja atkal Jahna draudses mahzitajs. Pee kapa runaja un nolika wainagus: bijuscho audsekłu wahrdâ — Hasners no Slokas, bijuscho seminara lihdsdarbineeku wahrdâ — J. Kade no Rigas un draudses wahrdâ — skolotajs R. Weidenbergs un kahds no draudses saimneekeem. Wisi sawâs runâs zildinaja nelaika taisno, mihlestibas pilno sirdi.

Saldu dusu un weeglas smiltis, tew, noguruschais darbineek!

No Wakſela Rigâ noschauto 19. Archangelogorodas dragunu pulka ofizeeri Schimkowitschu apbedija ar leelu godu kapenês pee Annas wahrteem, otros Seemas swehtkos, 26. dezembrî. Wakaru eepreeksch to pahrnesa ar militarisku godu no dselszeła peestahtnes uf pulka basnizu, kur tam nostahdija goda sargus. Uf apbedischanu bij ari eeraduschees deputazija no Rigas husaru pulka, pastahwoscha no 6 ofizeereem.

Nahwe no asins sagifteschanâs. Pehdejâ ugunsgrehkâ, uf Konstantina un Marijas eelas stuhra, kahds no uguns dsehsejeem, Krautzis, bij eewainojis sew pirkstu. 27. dezembra rihtâ winsch nomiris. Ahrsts apleezinajis, ka notikusi asinu sagifteschanâs. Kr. atstahj nepeeauguschu meitinu nabadsigos apstahkłos. —

Wisjaunakâs sinas.

Peterburgâ, 28. dezembrî. Ahrleetu ministra beedrim, hofmeistaram Neratowam bij ta laime, 24. dezembrî stahditees preekschâ Wina Majestatei Kungam un Keisaram.

— Tautas apgaismoschanas ministra beedrs, barons Taube atklahja wezo walodu skolotaju kongresu. Par preekschsehdetaju eewehlets akademikis Latischews.

— Slehgts otrais Mendelejewa kongress.

— Peterburgas telegrafa agentura ir pilnwarota pasinot ka naw pateesas ispaustâs baumas, it kâ Kreewija buhtu greesusês pee Kinas ar prasibam Mongolijas leetâs un sagatawotos uf Mongolijas okupaziju.

Maskawâ, 28. dezembrî. Sewischki eerihkotâs telpâs atklahts Tolstoja musejs.

— Teesu palata nolehma aisleegt uf wiseem laikeem awisi „Нашъ путь".

Sewastopolê, 28. dezembrî. Sneega wehtra aisdsina juhrâ un apgahsa swejneeku barku, pee kam noslihka 5 zilweki.

Tiflisâ, 28. dez. Nosuhtiti uf Persiju no Peterburgas peenahkuschee automobili kreewu armijas wajadsibam.

Belgradê, 10. janwarî 1912. g. (28. dez.). Knasa un knaseenes Karageorgijewitschu mirstigâs atleekas tiks pahrwestas uf Topolu 28 dezembrî.

Konstantinopolê, 10. janwarî 1912. g. (28. dezembrî). Senatora Hilmi pascha mehginajumam panahkt waldibas wairakuma un opozizijas weenoschanos, nebij panahkumu. Palata treschâ sehdê apspreesch pahrlabojumu pee konstituzijas 35. panta.

Nujorkâ, 10. janwarî 1912. g. (28. dezembrî). Apdroschinaschanas beedribas „Ekwiteabl" namâ pee ugunsgrehka dabuja galu 3. eewainoti 7. Saudejumi sneedsas lihds 5 miljoneem dolaru.

Labibas zenas Rigas leeltirdsneezibâ.

	Pahrdeweji	Pirzeji
	kap. pudâ.	
Kweeschi. Tendenze: atlaidiga.		
Orenburgas, 100 mahrz.	—	—
Rjasanas-Urala, 130 mahrz.	—	—
Kursemes, 125 mahrz.	—	—
Rudsi. Tendenze: stingra.		
Kreewu, 120 mahrz.	—	—
Kursemes, 120 mahrz.	109—110	109
Stepju, 120 mahrz.	—	111—112
Aufsas. Tendenze: stingra.		
Kreewijas baltàs	—	—
Weenkahrschàs	98—100	97—98
Laba preze	95—96	92—93
Meeschi. Tendenze: pastahwiga.		
Kreewijas, 100 mahrz.	—	—
Kursemes, 106/107 mahrz.	—	—
Widsemes, schahweti, 112/113 mahrz.	111—112	110—111
Linsehklas, 7 m. Tendenze: stingra.		
Widsemes, schahwetas	231—232	230—231
Kreewu, neschahwetas	—	232—233
Kreewu weenkahrschas	231—232	230—231
Stepju	—	—
Ellas rauschi. Tendenze: stingra.		
Schejeenes	135—136	134—135
Kreewu	134—135	133—133

Wehstules un atbildes.

Pret daudseem muhsu zeen. lihdsstrahdneekeem mums jaatwainojas, ka us winu daschadeem eesuhtijumeem resp. peeprasijumeem neesam lihds schim wehl dewuschi atteezigus paskaidrojumus un atbildes. — Bet awises atb. redaktors pehdejâ laikâ bija tâ aisnemts ar daschadeem ziteem, wisai steidsigeem un swarigekm rihkojumeem awises labâ, ka us to tam atlikâs pahrak mas laika. — Us jaunu gadu, kad wiss atkal ritès pa droschu gaitu tahlak, nokaweto pehz eespehjas drihsi panahksim. — Atwainojumam peeweenojam klaht sawu sirsnigako: „Preezigu jaunu gadu un Deewa palihgu!"

Ed. R. — Rigâ. Sanehmàm. Loti pateizamees par laipno pakalpojumu. Zik un kas buhs eespehjams, labpraht darisim, kaut gan ko zeeschu solit newaram.

P. L. — R. Issuhtits pehz usdotàs adreses.

Seemz. — Tapat.

Isdewejs: Latweeschu Dr. Beedr. tagadejais presidents **Th. Doebner.**

Redaktors: **R. Purinsch** (Purinu Klaws).

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

Dr. Levitas.

Eekschkigàm, seeweeschu un behrnu slimibam.
Jelgawâ, Pasta eelâ № 6.

Peenemu **ahdas, dsimuma, puhschla** un **sifilisa** slimneekus no 9—1 pr. pusd. un no 6—½9 wak. **Dahmas** un **behrnus** no 5—6 w. zaurskatischana ar elektrizitati.

Dr. J. Machtus,
Marstal-eelâ 8, tuw. pee Grehz. eel.
telef. 5492.

Sobu ahrsts H. Gutmans
Jelgawâ, Pasta eelâ № 1 (weenstahwa namâ).
Runas stundas no 9—1 un no 3—5, swehtdeenâs no 9—1.
Sobus iswelk bes sahpem. Selta un porzelana plombas (Inlays). Mahksligi sobi ar un bes platem — selta kroni.

A. Beloborodows,

diplomets medizinas
feldschers un **masseeris,**
Jelgawâ, Palejas eelâ № 40,
pretim „Imperial" weesnizai.

Mag.
J. Hertela
apteeku preeschu pahrdotawâ
Jelgawâ, Pasta eelâ № 13.
Peedahwâ wisadas laukfaimneezibâ, dahrskopibâ un mahjfaimneezibâ wajadsigàs **apteeku prezes.**
Logu ruhtis wisados leelumos. **Ellas** un **wilnas krahsas, seepju sahli** un **klorkalki.** — **Parfimerijas un seepes.**
Gumijas prezes.

Usstizama
behrnu meita
seek meklета. Peeteiktees war Latweeschu Awisu ekspedizijâ Jelgawâ, Skrihweru eelâ № 35.

Laipni usnem behrnus
pansijâ
Jelgawâ, Skrihweru eelâ № 25, sehtâ weenu trepi augschâ pee **A. Asij.**

Galdneeka
palihgi war peeteiktees Jelgawâ, Akzises eelâ № 11, sehtâ.

Reprezejees, nedsehrajs
tutscheeris
ar labàm leezibam war tuhdal eestahtees deenestâ. — Japeeteizàs pee barona Rahdena Meiju muischâ (pee Jelgawas).

Dahrsneeku
kreetnu un neprezejuschos meklè us februara mehnescha beigam 1912. g. Peeteiktees war tikai tahdi ar labàm leezibam, rakstiski waj personigi, usdodot algas prasijumus, baronam von Rönne kgam Jelgawâ, Aleksandra prospektâ № 2 dz. 4.

Am. Voegedinga
grahmatu pahrdotawâ
Leepajâ
peenem pastellejumus
us
Latweeschu Awisem.

Rujenê.
Peenem pastellejumus
us
Latweeschu Awisem
J. Alksna
grahmatu pahrdotawâ.

A. N.
Bogdanowa
tabakas fabrik. noliktawa
Jelgawâ, Katolu eelâ № 12, eewehli wislabakàs papirosu tschaulites (hülses) ir pascha auto-mech. fabrikas
„Sankt Gotthard",
starp tàm: koka kastitès par 250 gab., kà ari **Berlines** 100 gab. ar labu mundstiki katrâ kastitè un „Zarskija" ar glihtu waists chrgli.
Smarschigo tabaka: **Halis** ¼ à 46 kap., ⅛ à 23 kap. **Maikapara** spezialtabaka: **Swesda** № 40, № 30 un № 10 nepahrsoehsama labuma. **Papirosi:** wisas wairak peeprasitas sortes par lehtàm zenàm.
NB. Kukalpahrdewejeem wislabakà eepirschanas weeta.
Tabaka III. sorte sen no 71 kap. mahzina un zigorus no 7 r. 50 k. par 1000 gabali.

5 grand Prix, 3 goda diplomi, 12 selta medali un simteem wislabakàs atsauksmes.
Auschanas kursos
war eestahtees katrâ laikâ. Pahrdod un issuhta, kà leelumâ tà masumâ us wisàm walsts malam pascha isgudrotas patentetas
auschamas maschinas
kà ari pascha sastahditas un isdotas
musturu grahmatas audejeem, un wisus bes isnehmuma us scho arodu atteezoschos preekschmetus.
P. Wilumsons,
mahksias auschanas eestahde, patentetu auschanas maschinu pahrdotawa.
Jelgawâ, **Grebnera eelas un Kalwes schosejas stuhri № 18.**

Wadmalas un manufakturas sabeedriba
Jelgawâ, Pasta eelâ Nr. 1a,
Ispahrdod
leelu partiju
atlikumu (restes)
kà ari no gabaleem.
Leels krahjums
kungu uswalku un mehteru.
Wisadi drehbneeku peederumi.
Sabeedribas pilnwarneeks: **D. Neumanis.**

Pirmee
Kulinariskee kursi.
Pilnigs paschmahzibu lekziju kurss
ar nosaukumu
Скоромный и постный столь
satur ap 1000 rezeptes ehdeeneem, dsehreeneem, zepschanai, kompotam, eewahrijumeem, saldeem ehdeeneem, pihrageem u. z. Grahmata pee 300 puslapu beesa un glihti drukata. Makfà ar suhtischanu us pehzmaksu 2 rub. 60 kap.
Nosazijumi, kà pareisi wadit mahju saimneezibu, un taupigi gahrdas barojoschas pusdeenas sagatawot, ar **peelikumu** kà gaku sadalit un ehdeenu galdu isgresnot ap 100 puslapu ar sihmejumeem.
Makfà ar peesuhtischanu us pehz maksu 1 r. 20 k.
Abas grahmatas kopâ 3 rub. 35 kap. (war ari markas samaksat).
Ar pastellejumeem jagreeschàs weenigi pee **J. K. Petersa**
С. Петербургъ Пет. ст. Большой просп. № 56—582.
Я. К. Петерсъ.

J. Rohloffs
Jelgawâ,
Leelajâ eelâ 33
sanehma leelâ
iswehlê
musikas instrumentus
ballem un garigeem orkestreem. Tàpat wisjaunakos
gramofonus
un gramofonu plates. **Swaigas stihgas** un besputekainu kalfoniju par mehrenam zenam. Pee magasinas atrodàs wisu musikas instrumentu darbniza, kà ari klaweeru sfanotajs un technikis.

Jelgawas Laukfaimn. Beedribas Krahschanas-Aisdosch. Sabeedriba.
Jelgawâ, Katolu eelâ № 44, telefons 62.
Sabeedribas bilanze 30. nowembrî 1911. gadâ 4,928,855 rbl. 20 kap.
(Sabeedribas droschiba: Sabeedribas kasê atlodoschais droschibas kapitals 261,523 rbl. 45 kap. un 2079 beedru garantija).

Sabeedribas bilanze bija:

1910. g. 31. dez.	3,846,207 r.	74 k.
1909. „ „ „	3,012,856 „	54 „
1908. „ „ „	2,482,671 „	46 „
1907. „ „ „	1,946,968 „	24 „
1906. „ „ „	1,443,094 „	42 „
1905. „ „ „	999,767 „	74 „
1904. „ „ „	837,356 „	67 „
1903. „ „ „	645,640 „	01 „
1902. „ „ „	413,771 „	76 „
1901. „ „ „	230,608 „	68 „
1900. „ „ „	109,560 „	77 „

Sabeedribas kantors atwehrts darbdeenâs no p. 10—2.
Sabeedriba maksà par **noguldijumeem** 3—6% un **nem** par **aisdewumeem** 5—8%.
Peeprasijumus pehz aisdewumeem isspreesch pirmdeenâs un zeturtdeenâs.
Noguldijumus war eesuhtit pa pastu waj zaur rentejam un walsts bankas nodalam us Sabeedribas tekoscha rehkina Jelgawas rentejâ (№ 63659).
Noguldijumus un noguldijumu prozentes ismaksajot — tos us wehleschanos ari pa pastu issuhta.
Walde: agr **J. Bissenieks,** agr. **J. Brasda** un **D. Kahnbergs.**

Leel-Sesawas Krahschanas-Aisdoschanas Kase.
(Sihkredita eestahde ar beedru neaprobeschotu galwoschanu.)
Dibinata 1882. gadâ.
Jelgawâ, Jelgawas Laukfaimneezibas Beedribas namâ,
Katolu eelâ № 44, telef. 62.
Bilanze 30. nowembrî 1911. g. swahrstàs ap 767,438 rbl. 47 kap.
Kase maksà par noguldijumeem par gadu 6½%, skaitot no noguldischanas deenas. Noguldijumi atswabinati no wiseem krona nodokleem. **Par aisdewumeem nem 7—8½%.** Raksiu naudas nekaddas netop nemtas. Sabeedribas darischanas noteek katru deenu no pulksten 10—2 deenâ.
Walde.

Wisadas
maschinas
no 1873. g. sahkot
Hugo Hermann Meyer
Rigâ,
Teatra bulwarî № 3.

4 selta medalas. **3 sudraba medalas**
Goda diploms no Semkopibas Ministrijas.
Skaistuma seepes
Ideal 765
„Wenus" fabrikas, dod abdai skaistu isskatu, ustura to weselu un nodsen wisadas ahdas kaites, tà ka kotrs, kas schis seepes leeto, ustura koti ilgi sowu jannibas skaistumu.

No pakaldarinajumeem brihdina!
Pee pirkschanas luhdsi eewehrot № 765. Dabujams wisàs labakàs tirgotawàs.
Seepju un parfimerju fabrika **„Wenus"**
Markowicz un Plöhn Kuldigâ.

Juhs nekad zitu kakao nepirksieet ja tikai weenureis buhseet tihro **hollandeeschu**
Cacao Francken
lectojuschi.
Dabonams wisos labakos kolonialweikalos.

Keisariskàs Galma Ministrijas pahrsinâ stahwoschà
Rigas sihmeschanas, glesnoschanas, modeleschanas un architekturas sihmeschanas skola
ar wispahrisgliht. klasem pehz real-skolu programas.
Kurmanowa eelâ № 9,
Dsirnawu eelas stuhrî, pascha namâ.
Widejâ mahksias isglihtoschanas skolâ skolneekus un skolneezes peenem skolas kanzlejâ katru deenu isnemot swehtku deenas, no 31. dezembra sahkot no pulksten 12—3 deenâ. Eksameni 9. un 10. janwarî. Mahzibu sahkums 11. janwarî pulksten 10 no rihta.
Skolneekeem beigusheem skolu ar wispahrisgliht. klasem ir teesiba nolikt eksamenu, lai eeguhtu sihmeschanas skolotaja teesibas widejàs un semakàs mahzibu eestahdès un us eestahschanos Sw. Peterburgas Keisariskâ Mahksias akademijâ. Skola sagatawo sihmeschanâ us eestahschanos wisàs augstakàs (techniskàs) mahzibas eestahdès.
NB. Wispahrisgliht. preekschmeti teek pasneegti neatkarigi no sihmeschanas klasem.
Direktors **W. J. Blums.**

W. J. Bluma
7-klasiga Rigas real-skola
ar wisàm waldibas real-skolu teesibàm pr. skolneekeem.
Kurmanowa eelâ № 9, Dsirnawu eelas stuhrî
pascha namâ.
Eestahschanàs eksameni 7. un 9. janwarî 1912. g. Luhgumrakstus peenem skolas kanzlejâ katru deenu, isnemot swehtku deenas, no pulksten 12—3 d. no 31. dezembra sahkot. Mahzibu sahkums 10. janwarî plkst. 9 rihtâ.

Печатать разрѣшается полиціею.

Te klaht 2 peelikumi.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.